

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
(М.КРОПИВНИЦЬКИЙ, УКРАЇНА)
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ НАН УКРАЇНИ (М. КИЇВ,
УКРАЇНА)
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
(М. ВІННИЦЯ, УКРАЇНА)
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(М. ЧЕРКАСИ, УКРАЇНА)
КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ОСЕРЕДОК ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ “УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ЕКОНОМІСТІВ-
МІЖНАРОДНИКІВ”
(М.КРОПИВНИЦЬКИЙ, УКРАЇНА)
БУДАПЕШТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЕКОНОМІКИ
(М. БУДАПЕШТ, УГОРЩИНА)
КАЗАХСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ ДОСЛІДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ (М. АЛМАТИ, КАЗАХСТАН)
ГДАНСЬКА ВИЩА ШКОЛА (М. ГДАНСЬК, ПОЛЬЩА)
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ОСВІТНИЙ ІНСТИТУТ ЗАХІДНОЇ МАКЕДОНІЇ
(М. КОЗАНИ, ГРЕЦІЯ)
ГУМАНІТАРНО-ЕКОНОМІЧНА АКАДЕМІЯ В ЛОДЗІ
(М. ЛОДЗЬ, ПОЛЬЩА)
ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ, МЕНЕДЖМЕНТУ І ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ (М. БРАТИСЛАВА, СЛОВАЧЧИНА)
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ШТАТУ НЬЮ-ЙОРК
(М. ПОСТДАМ)
ВИЩА ШКОЛА ПІДПРИЄМНИЦТВА І АДМІНІСТРУВАННЯ В ЛЮБЛЕНІ
(М. ЛЮБЛЕН, ПОЛЬЩА)

**ГЛОБАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА АСИМЕТРИЧНІСТЬ СВІТОВОГО
ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ**

Матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
8 грудня 2023 р.

УДК 005+339.9+351.88:353

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Центральноукраїнського національного технічного університету (протокол №13 від «28» грудня 2023 р.)

Упорядник: Миценко І.М., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Центральноукраїнського національного технічного університету

Глобальна безпека та асиметричність світового господарства в умовах нестабільного розвитку економічних систем: матеріали науково-практичної інтернет-конференції (м. Кропивницький, 8 грудня 2023 р.) / упоряд. І. М. Миценко. Кропивницький : ЦНТУ, 2023. 541 с.

Збірник включає тези наукових доповідей, присвячених дослідженню проблем асиметричного розвитку країн під впливом гібридних загроз сучасності, зміцнення міжнародної та національної безпеки в умовах глобальних трансформацій, удосконалення інституціонального середовища міжнародного співробітництва та забезпечення міжнародної безпеки, розвитку різних секторів економіки під впливом глобальних викликів, формування інформаційного суспільства в процесі світової соціально-економічної трансформації.

The collection includes abstracts of scientific reports on the study of asymmetric development of countries under the influence of modern hybrid threats; strengthening of international and national security in the context of global transformations; improving the institutional environment of international cooperation and international security; development of various sectors of the economy under the influence of global challenges; establishment of information society in the process of global social and economic transformations.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова

Кропивний В.М. к.т.н., проф., ректор, Центральноукраїнський національний технічний університет

Заступник голови

Миценко І.М. д.е.н., проф., завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, Центральноукраїнський національний технічний університет

Члени оргкомітету

Амоша О.І. д.е.н., проф., академік НАН України, Інститут економіки промисловості НАН України

ЗМІСТ

Антонюк В.П. Промислове виробництво в системі забезпечення стійкості економіки України: втрати та завдання відродження	21
Абрамов В.В., Насипайко Д.С. Вплив інвестицій на економічне зростання країни в умовах глобальних викликів	24
Антоненко С.А., Насипайко Д.С. Основні тенденції розвитку зовнішньої торгівлі: ризики та загрози в умовах війни	29
Ачкасова С. А., Селівоненко О. І. Удосконалення методики вибору конкурентної стратегії для створення конкурентної переваги міжнародної компанії	35
Бабанська С.С., Решитько Т.В. Вплив міжнародної торгівлі на економічний розвиток країни	37
Babets I. Sectoral Priorities of Direct Foreign Investment into the Economy of Ukraine's Regions	42
Белінський М. О., Кавун-Мошковська О. О. Омніканальне обслуговування споживачів як управлінська інновація підприємств торгівлі	46
Биков С.Є. Прямі іноземні інвестиції в контексті регіонального розвитку	49
Бобро Н.С. Використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти	55
Борзенко О.О., Панфілова Т. О. Асиметрія боргового навантаження як джерело регіональних суперечностей	59
Бондаревська К.В., Борисенко М.С. Соціальні ризики в Україні під час війни	62
Бородіна О.А. Декарбонізація та економічна безпека як аспекти формування повоєнної енергетики України	65
Брюховецька Н.Ю. Чинники та загрози цифровізації в управлінні підприємствами в умовах воєнного стану	69
Бублей Г.А., Кошкаров С.А, Мокій А.І. Продуктивна спроможність економіки регіону в контексті кластерної і кооперативної моделей	72
Булатова О.В., Вишняков О.В. Соціальна нерівність та цифровий розрив	74
Булєєв І.П. Напрями трансформації систем оподаткування в Україні	77
Burtsev D. The Role and Place of Taiwan in the Transformation of the Asia-Pacific Security System	81
Варига Д.О. Методи оцінки стратегій інноваційного розвитку країн	84

- трансформації методологічних засад розробки стратегій регіонального розвитку в сенсі вибору головних і часткових факторів продуктивної спроможності економіки регіонів і громад, як об’єкта стратегування;
- визначення головними цілями застосування кластерної, кооперативної, державно-приватної, тощо моделей активізації підприємницького середовища, поряд з економічними цілями, інтеграцію і взаємодоповнення факторного потенціалу громад, регіонів для зміцнення безпеки і цілісності держави;
- забезпечення конкурентності регіональних стратегій і програм, у тому числі й розвитку громад, як в Україні, так і за її межами;
- упровадження в практику стратегування розвитку громад і регіонів парадигми Концентрації активностей на безпеці майбутнього розвитку;
- концентрації зусиль і ресурсів регіональних органів управління, експертного середовища на першочерговому створенні кластерів у науково-технологічному, військово-економічному секторах економіки, виробництві будівельних матеріалів і обладнання;
- створення незалежної робочої групи експертів для оперативного моніторингу стану реалізації заходів з формування кластерів, або делегування на конкурсній основі цієї функції громадським організаціям та експертам.

**Булатова О.В.,
д.е.н., професор
Вишняков О.В.
аспірант**

**Маріупольський державний університету
м.Київ, Україна**

СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ ТА ЦИФРОВИЙ РОЗРИВ

Глобальні асиметрії світогосподарського розвитку поглиблюють технологічний розрив між країнами. Наймасштабніше зростання технологій, інвестицій, світової торгівлі не забезпечило переваги для всіх. Нерівність стала серйозним випробуванням для світового співтовариства, що унеможливує досягнення Цілей сталого розвитку 2030. Цифрові технології сприяють поглибленню нерівності, яка викликана економічними, соціальними, екологічними силами, тим самим посилюючи глобальні асиметрії. З іншого боку, інновації та інформаційні технології створюють

нові потенційні можливості: від подолання бідності до покращення освіти, розвитку охорони здоров'я, підвищення продуктивності і створення робочих місць. За сучасних умов, цифрові технології формують унікальну можливість для країн у стимулюванні економічного розвитку, формуванні інклюзивного суспільства. Під час кризи, викликані пандемією COVID-19 саме цифрові технології забезпечили комунікацію між людьми, бізнесом та урядами.

Цифровізація не тільки загострила проблему цифрового розриву. Фактично мова йде про виключення певних країн, соціальних груп, окремих людей з переваг цифрових технологій. Для усунення причин цифрового розриву актуалізується розробка й впровадження цифрових політик, що узгоджуються із Цілями сталого розвитку 2030. Використання міжнародної допомоги для впровадження інновацій в освіті на основі новітніх цифрових технологій для найменш розвинутих країн сприятиме покращенню цифрових навичок населення, розширенню можливостей використання цифрових технологій для виробництва і торгівлі, їх сумісність та залученість до інтеграційних процесів.

Нерівність охоплює більш широкий діапазон від індивідуального до макрорівнів, включаючи життєвий шлях, гендер, расу і безпосередньо стосуються найважливіших сфер, які пов'язані із формуванням соціального капіталу [5]. Між цифровим розривом та соціальною нерівністю існує тісний зв'язок [3,4], оскільки остання стає наслідком відсутності достатніх можливостей у придбання нових інформаційно-комунікаційних технологій, відсутності доступу до якісної інфраструктури, високої вартості при низьких доходах, недостатній (або взагалі відсутній) рівень цифрових навичок, освіти тощо. Такий нерівний доступ до інформаційно-комунікаційних технологій, отримання, відповідно, різної корисності та вигід від використання цифрових технологій, у свою чергу, відтворює соціальну стратифікацію. Цифровий розрив стає фундаментальним аспектом соціальної нерівності в інформаційну епоху. Відсутність відповідних певних цифрових навичок обмежує доступ до використання технологій, однак, важливо підкреслити, що нижчий рівень цифрових навичок призводить до нижчого рівня взаємодії з Інтернетом, що, відповідно, стає важливою ознакою цифрового виключення. Крім того, із якістю пропускнуої спроможності інтернету пов'язана і сама цінність інтернету, його роль та вплив на життя людей [6]. Використання Інтернету відтворює існуючу соціальну нерівність, оскільки цифрові мережі відтворюють офлайн-структури, а офлайн-людський капітал переноситься в онлайн-світ. Таким чином, соціальна нерівність (гендер, інвалідність, раса тощо) виступає як передумова цифрового розриву.

Технологічну складову формування цифрового розриву характеризують доступ до технологій, розрив у їх використанні (інформаційний ланцюг створення вартості, цифрові навички, рівень знань, структура попиту тощо). Інтеграція цифрових інновацій у виробничі процеси стає актуальним проявом геоекономічного суперництва [1], це, у свою чергу, впливає на конкурентні відносини на діджиталізованих ринках в умовах загострення проявів техноглобалізму, оскільки використання інструментів політики інформаційно-цифрового та інноваційного неопротекціонізму призводить до викривлення ринків [2].

Сучасні процеси цифровізації, що не тільки докорінно змінюють способи виробництва й торгівлю, а й впливають на повсякденне життя людей, їх онлайн-активності. Однак нові цифрові технології стали не тільки фактором економічного розвитку, вони сприяють подальшому посиленню розриву між економічними системами, що стає викликом для досягнення сталого, інклюзивного та справедливого зростання та розвитку.

Література

1. Панченко, В. Г., Резнікова, Н. В. та Іващенко, О. А., (2021) Розвиток industry 4.0 й цифрової економіки у фокусі глобального технологічного та інноваційного суперництва КНР і США. *Економіка та держава*, 2, с. 4–10. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.2.4
2. Резнікова Н., Булатова О., Іващенко, О. Колізії конкуренції на діджиталізованих ринках в умовах техноглобалізму: ризики інноваційного та інформаційно-цифрового неопротекціонізму для міжнародного бізнесу та електронної комерції. *Інвестиції: практика та досвід*, 2023. № 13 DOI: 10.32702/2306-6814.2023.13.13
3. Lechman E. Development divide vs digital divide – cross country study, MPRA Paper No. 37770.2009. https://mpra.ub.uni-muenchen.de/37770/1/MPRA_paper_37770.pdf
4. Ragnedda, M., & Muschert, G. W. (Eds.). (2013). *The digital divide: The Internet and social inequality in international perspective*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203069769>
5. Robinson, L., Cotten, S. R., Ono, H., Quan-Haase, A., Mesch, G., Chen, W., Schulz, J., Hale, T. M. and Stern, M. J., Digital inequalities and why they matter. *Information, Communication & Society*, 2015. 18 (5), pp, 569–582. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2015.1012532>
6. Van Deursen, A.J.A.M., Helsper, E., Eynon, R. and van Dijk, J.A.G.M, The compoundness and sequentiality of digital inequality. *International Journal of Communication*. 2017. pp. 452-473.